

Hatara düzülip durmak

Category: Gutlaglar, Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Hatara düzülip durmak HATARA DÜZÜLIP DURMAK

Gan döküşligiň öňüni alan, durnuklylygy we ösüşini goldan we goňsusynyň komponentlerini goran hakyky ýeňijidir.

Hytaýyň arada durmagynda Saud Arabystany-Eýran gatnaşyklarynyň täzeden ýola goýulmagynyň yzyndan sebitde we töwerekde üýtgeşik janlanma peýda boldy.

Bu janlanma demiri demire urup ses çykaran ýaly görünüş berýär. Hawa, «maliýeleşdirini» sähindirjek, ulanyjylary hereketsiz ýagdaýa getirjek we belli bir wagta çenli öňki argumentler ýerasty dälizlere ýerleşdiriljek.

Sebitimizdäki we Günbatardaky «hatarlary» Ýemende Saud Arabystany hakda ýalňyşdyryjy «hekget» okamaklaryna iterinem şu boldy.

Abdyrahman Raşid «Saudlar Sanada» makalasynda bularyň gürrüňini etdi we «Urşuň bes edilmegi kimiň ýeňendigi we kimiň ýeňilendigi hakdaky samsyklaç çekişmäniň öňüni alyp bilmez» diýdi.

Bu türkanalygy öň «Musulman doganlar» guramasy we çepçi pikirliler edipdi. Aýratynam Günbatar ýurtlary bilen birlikde dürli ýurtlaram şeýdipdi.

Munuň özi täzelik däl, sebit we syýasat ýaly gadymy. Şonuň üçin wakalaryň we seneleriň arasyndaky aýdylman galan gürrüňleriň üstünde durup geçsem gowy bolar.

Ýemendäki gepleşikleriň netijesi nähili bolup gutaranda-da,

Saud Arabystany basybalyjy tarap däl.

ABŞ-lylaryň Owganystandan çykyşlary ýaly gury ýerden çykjak goşun bölümleri-de ýok.

Tersine, tagallalar şowuna bolsa, Saud Arabystany Ýemendäki ähli komponentleri ýuwtmazlygy başardygy bolar.

Saud Arabystanynyň üstünligi araçäklerine milisiýa otrýadlaryny ýerleşdirmezden zarbalara we hüjümlere döş germeginde ýatyr.

Taryh saudlaryň Ýemeni bölmäge däl-de, birleşdirmäge we komponentlerini çetleşdirmezlige synanyşandygyny hormat bilen ýatlar.

Saudlaryň atyşygy uzak wagtlaýyn bes etmek hakdaky kararynyň yzyndan şu gün Riýad umuman dowam edýän urşy bes etdi.

Yza ser salar bolsak, bu hereket hytaý aradurarlygynyň Eýranyň Saud Arabystanyny dialoga we gatnaşyklaryň täzedan ýola goýulmagyna çagyran hasaplamagy birtopar kyn beýanatynyň yzyndan ABŞ-nyň Eýran boýunça ýörite wekili Malleýiň Eýran bilen araçylar arkaly-da bolsa gepleşik geçirmäge synanyşýan döwründe bolup geçdi.

Ýagny, ol bir otagda, eýranly wekil başga bir otagda otyr, aralarynda bolsa gepgatnadyjy (kurýer) bar!

Eýranyň öňki prezidenti Hasan Ruhanynyň Riýad bilen gatnaşyklaryň täzedan ýola goýulmagyndan soňky eden çykyşynyň üstünde pikirlenmek ýeterlik:

«Eýran bilen käbir goňşularynyň arasyndaky gatnaşyklaryň gowulanmagyna ýol bermejek bolýanlary Alla hem bagyşlamaz».

Ruhany «Hatarlar diplomatik wekilhanalara hüjüm edip, samsyklaç hereketler etdiler. Bular bolmadyk bolsa häzir hasam gowy ýagdaýda bolardy» diýip, sözüniň üstüni ýetirdi.

Bütin bu zatlardan soňam käbir saud eglşiklerinden söz açýar! Hakykatda, Saud Arabystanynyň eden zady öz pozisiýasynyň we kararynyň garaşsyzlygydyr.

Riýad pragmatiki we rasional hereket edýändiginden Ferid Zekeriýa, Dawid Ignatius we beýlekiler bilen bir hatarda ABŞ-ly žurnalistleriň ýurtlarynyň daşarky syýasatyny tankyt edýändiklerini gördük.

Öňem aýdyşym ýaly Saud Arabystany bökdençliklere üns bermegiň

ýerine ösüş strategiýasyna hyzmat edýär.

Hatarlaryň aýdanlaryna gezek gelende bolsa, bärde täzelik ýok. «Batyrlaryň ýaraşygy Enwer Sedatyň (Alla rehmet etsin!) Sinaýy gaýdyp almagy, Kuweýti azat etmek ugrundaky urşy we «Arap bahary» wagtynda bolup geçenleri gaýtalaýar.

Birnäçe aý öň bolup geçen Kristian Ronaldo transferiniň yzysüre «Hizbullah» lideri Hasan Nasrallah çykyp, Ronaldo we onuň üçin edilen gutlaglar hakda çykyş etdi!

Gan döküşligiň öňüni alan, durnuklylygy we ösüşi goldan we goňsusynyň komponentlerini goran hakyky ýeňijidir.

Saud Arabystanynyň edeni-de şundan başga zat däl di we «ýüňi ýetenleriň» roly şeýle bolýar. Hatarlaryň «aýdanlaryndan» has möhümi ýemen hekaýatynyň ýaraşyk şertnamasyna gol çekileni bilen gutarmajagy, tersine hut şol ýerden başlajagydyr.

Saudlar urşuň ýarsynyň mediýadygyny bek ýatda saklamaly.

Taryk ALHOMAYED,

Saud Arabystanly žurnalist, «Şarku'l Avsat» gazetiniň öňki baş redaktory.

Penşenbe 13.04.2023 ý. Publisistika